Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imhallef Consuelo Scerri Herrera, LL.D., Dip Matr., (Can)

Appell Nru: 1007 / 2014

IL-PULIZIJA

(Spettur Joseph Mercieca)

(Spettur Spiridione Zammit)

VS

Wayne Delia

Illum, 15 ta' Lulju 2021.

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi dedotti kontra l-appellant Wayne Delia, ta' 28 sena, bin Martin u Mandy nee Warner, imwieled Pieta' , nhar il-21 ta' Novembru 1985, resident fil-Facilita' Korrettiva ta' Kordin, Paola u detentur tal-karta tal-identita' numru 574785 M, akkuzat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta):

Talli nhar is-26 ta' Dicembru, 2013, ghall-habta tat-8.30 ta' filghaxija, gewwa id-Drugshop fi Vjal De La Cruz, Qormi, flimkien ma' Andrea Busuttil:

1. Bil-hsieb li jaghmel delitt wera dan il-hsieb b' atti esterni u ta bidu ghall-ezekuzzjoni tad-delitt liema delitt ta' serq, kieku sehh, kien ikun ikkwalifikat bil-vjolenza, bil-mezz, bil-valur, li ma jeccedix l-elfejn tlett mija u disgha w ghoxrin Euro u sebgha w tletin centezmu (€2,329.37), u bil-hin u li sar ghad-dannu tas-socjetajiet Petralux Ltd u/jew P.O.G Ltd opearturi tal-istabbiliment Drugshop, u/jew ta' xi persuna/i u/jew ta' xi entita' u/jew entitajiet ohra;

2. Bla ordni skont il-ligi tal-awtorita' kompetenti, u barra mill-kazijiet li fihom il-ligi taghti s-setgha lill-privat li jarresta lill-hati, arresta, zamm jew issekwestra lill-ispizjara Fiona Fenech, Dr Francis Noel Fenech M.D, u lil Dr Raymond Fenech M.D. kontra l-volonta' taghhom, liema delitt sar bil-hsieb ta' estorsjoni ta' flus jew hwejjeg ohra, jew biex persuna jew persuni ohra jkunu imgieghla jaccettaw li jaghmlu xi trasferiment ta' hwejjighom;

3. Aktar, talli filwaqt li kien qed jaghmel delitt kontra s-sigurta' tal-Gvern jew kontra l-persuna (minbarra omicidju involontarju jew offiza involontarja fuq il-persuna) jew ta' serq jew hsara fil-proprjeta' (minbarra hsara involontarja fil-proprjeta') kellu fuq il-persuna tieghi xi arma regolari jew munizzjon jew xi imitazzjoni ta' dawk l-oggetti;

Akkuzat ukoll talli nhar it-28 ta' Dicembru, 2013, ghall-habta tat-3.40 ta' filghaxija, gewwa it-Tic Tic Confectionery fi Triq il-Knisja, Paola flimkien ma' Andrea Busuttil:

4. Ikkommetta serq ta' flus kontanti u xi pakketti tas-sigaretti, liema serq hu kkwalifikat bil-vjolenza u bil-mezz, u li sar ghad-dannu ta' Salvatore Fiteni, S&S Co Lyd, u/jew ta' xi persuna/i u/jew ta' xi entita' u/jew entitajiet ohra;

5. Bla ordni skont il-ligi tal-awtorita' kompetenti, u barra mill-kazijiet li fihom il-ligi taghti s-setgha lill-privat li jarresta lill-hati, arresta, zamm jew issekwestra lil Salvatore Fiteni. kontra l-volonta' tieghu, liema delitt sar bil-hsieb ta' estorsjoni ta' flus jew hwejjeg ohra, jew biex persuna jew persuni ohra jkunu imgieghla jaccettaw li jaghmlu xi trasferiment ta' hwejjighom;

6. Aktar, talli filwaqt li kien qed jaghmel delitt kontra s-sigurta' tal-Gvern jew kontra l-persuna (minbarra omicidju involontarju jew offiza involontarja fuq il-persuna) jew ta' serq jew hsara fil-proprjeta' (minbarra hsara involontarja fil-proprjeta') kellu fuq il-persuna tieghi xi arma regolari jew munizzjon jew xi imitazzjoni ta' dawk l-oggetti;

7. Finalment akkuzat ukoll talli rrenda ruhu recediv ai termini tal-artikoli 49, 50 u 289 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta permezz ta' diversi sentenzi definittivi mill-Qrati tal-Magistrati (Malta).

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) tal-25 ta' Marzu, 2021, fejn il-Qorti wara wara li rat l-artikoli 41 (a), 49, 261 (a) (b) (c) (f), 262 (b), 263 (b), 267, 270, 276 u 277 (b) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta sabet lill-imputat hati tal-ewwel imputazzjoni migjuba fil-konfront tieghu kif ukoll tal-addebitu tar-recediva biss fit-termini tal-artikolu 49 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta u kkundannatu ghal sena prigunerija li minnhom irid jitnaqqas il-perjodu li l-imputat ghamel taht arrest preventiv in konnessjoni ma' dawn il-proceduri. Mill-bqija ma sabitx lill-imputat hati tal-imputazzjonijiet l-ohra migjuba fil-konfront tieghu u minnhom illiberatu.

B' applikazzjoni tal-artikolu 533 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta ordnat lill-hati jhallas l-ammont ta' €82.23 rapprezentanti hlas tal-esperti nominati[1].

Rat ir-rikors tal-appellant Wayne Delia minnhu pprezentat fit-30 ta' Marzu, 2021, fejn talab lil din il-Qorti joghgobha tilqa` dan l-appell billi tikkonferma li mhuwiex hati mit-tieni sas-sebgha imputazzjonijiet filwaqt li thassar, tirrevoka u tannulla s-sentenza appellata fejn sabitu hati tal-ewwel akkuza, ta' l-addebitu tar-recidiva u tal-hlas ta' l-ammont ta' €82.23 rapprezentanti hlas tal-esperti nominati kif dedotti kontra tieghu u minflok tilliberah minn kull imputazzjoni, htija u piena, jew *in subsidum*, f' kaz li l-Qorti ssib htija fil-konfront tieghu, timmodifika l-istess sentenza appellata,

[1] Il-hati qieghed jigi ordnat ihallas nofs l-ispejjez tar-rapporti relatati mar-reat li tieghu instab hati stante li kien hemm involvement ta' persuna ohra fit-twettiq ta' dan ir-reat.

limitatament in kwantu ghall-piena, billi tirrevoka l-piena nflitta ta' sena prigunerija u minflok tinfliggi piena alternattiva minn dik karcerarja.

Rat illi l-aggravju huwa car u manifest u jikkonsisti fis-segwenti:

Ezami tax-Xhud rigward il-Kredibilita'

Illi l-Qorti ta' l-Appell Kriminali Superjuri fis-sentenza datata 28 ta' Gunju 2006 fl-ismijiet **ir-Repubblika ta' Malta vs. Joseph Harrington** fir-rigward tal-kredibilita' ppronunzjat illi

> *"il-kelma kredibbli jew kredibilita` ma tfissirx necessarjament li xhud qed jigdeb, jista' jkollok kaz per ezempju fejn xhud ikun ra, jew sema' xi fatti, u genwinament jigi hawn u jghid kif rahom jew semaghhom. Pero` mbaghad il-verita` tkun li ma jkunx gara dak li qed jghid hu. Pero` hu genwinament, dan bhal meta wiehed jghidlek, jiena dik il-karrozza safra kienet tafx, imbaghad jigi l-iehor jghidlek le dik mhux safra, dika per ezempju hadra cara .. Ghalhekk qed nghidilkom il-kredibilita` ma tfissirx gideb."*

Dan ifisser li meta f' dan il-kaz il-Qorti qieset u wiznet il-kredibilita' o meno tax-xhud ewlieni Andrea Busuttil u haditha b' certu cirkospezzjoni kienet zbaljata meta irriskontrat li kien hemm xi inkonsistenzi fix-xhieda ta' Andra Busuttil imbghad qieset li Andrea Busuttil dejjem kien konsistenti fix-xhieda tieghu meta qal li l-persuna l-ohra li dahlet mieghu biex jisirqu kien l-appellant.

Dan ifisser li ghalkemm Andrea Busuttil ma jfissirx li necessarjament kien qed jigdeb, dan ma kienx kaz fejn ix-xhud genwinament xehed il-fatti kif rahom ghaliex il-verita' hi li ma garax dak li qal. jew semaghhom. Ghalhekk ghalkemm il-kredibilita` ma tfissirx gideb, zgur li Andrea Busuttil ma kienx kredibbli f' dak li qal kontra l-imputat meta inkwantu ghal din l-imputazzjoni, bhala prova in atti jirrizulta li fuq ix-xena tad-delitt ma nstabu ebda fingerprints tal-appellant.

Ghalhekk il-Qorti ma setghet qatt issib lill-appellant hati.

Illi l-Qorti tal-Appell Kriminali Inferjuri permezz ta' sentenza datata16 ta' Marzu 2001 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Antoine Cutajar** fir-rigward ta' xhud wiehed ppronunzjat illi

> *"Ghalkemm l-unika xhud tal-prosekuzzjoni hija mart l-appellant, dan ma jfissirx necessarjament li ghaliex l-appellant jichad dak li qed tghid martu, allura hemm bilfors konflitt ta' provi. Xhud wiehed, jekk emnut sal-grad tal-konvinciment morali, huwa bizzejjed sabiex il-Qorti ssib u tiddikjara htija."*

Illi dan ifisser li Andrea Busuttil kellu jigi emnut sal-grad tal-konvinciment morali, sabiex kien ikun bizzejjed biex il-Qorti setghet issib u tiddikjara htija fl-appellant. Dan qatt ma setgha jkun meta l-Qorti f' nifs wiehed qalet li rriskontrat inkonsistenzi fix-xhieda ta' Andrea Busuttil u fl-istess nifs tghid illi in kwantu ghal din l-imputazzjoni Andrea Busuttil dejjem kien konsistenti fix-xhieda tieghu meta qal li l-persuna l-ohra li dahlet mieghu biex jisirqu kien l-appellant. Dan qatt ma setgha jkun ghaliex il-Qorti stess mill-atti rrizultalha li Andrea Busuttil xehed tlett darbiet quddiemha u kif ukoll ta x-xhieda tieghu fil-kaz li nfetah kontrih.

Illi Andrea Busuttil biddel diversi drabi l-verzjoni tieghu u cioe' meta kien originarjament interrogat a tempo vergine ma semma lil hadd b' ismu. Meta tressaq u bdiet instema' l-kumpilazzjoni u meta hargu l-artikoli ha l-pedana tax-xhieda u qal li l-persuna l-ohra li kienet mieghu kien l-appellant.

Minn dan kollu jirrizulta li x-xhieda t' Andrea Busuttil hija inkonsistenti u biddel il-verzjoni tieghu tal-fatti diversi drabi u allura kif qatt setghet il-Qorti tkun moralment konvinta minn dak li qal Andrea Busuttil u konsegwentement ssib lill-appellant hati.

Ghalhekk il-Qorti ma setghet qatt issib lill-appellant hati.

Illi l-Qorti tal-Appell Kriminali Inferjuri fis-sentenza datata 30 ta' Marzu 1963 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Lorenzo Baldacchino** fir-rigward tal-Komportament tax-xhud ippronunzjat illi

"Il-komportament ("demeanor") tax-xhud huwa fattur importanti ta` kredibilita`."

Illi l-Qorti tal-Magistrati ghalkemm semmiet il-komportament tax-xhud Andrea Busuttil ma taghtu l-ebda importanza fir-rigward ta' l-evalwazzjoni tal-kredibilita' tieghu, izda strahet biss fuq l-inkonsistenzi o meno. Dan ifisser li l-kredibilita' tax-xhud imsemmi ma gietx evalwata fl-intier taghha anzi kien hemm l-aktat fattur importanti mankanti ghalhekk b' din l-evalwazzjoni l-Qorti tal-Magistrati ma setghet qatt tiddikjara li x-xhud Andrea Busuttil kien dejjem konsistenti meta qal li l-persuna l-ohra li dahlet mieghu biex jisirqu kien l-appellant u allura kredibbli meta ma haditx konjizzjoni adegwata tal-komportament tieghu fuq il-pedana tax-xhieda.

Ghalhekk il-Qorti tal-Magistrati kieet skorretta fl-evalwazzjoni taghha tal-kredibilita' t' Andrea Busuttil u ghalhekk ma kellha qatt ssib htija fil-konfront tal-appellant abbazi ta' dak li qal Andrea Busuttil.

Kredibilita' tal-Appellant

Illi l-Qorti tal-Appell Kriminali Inferjuri permezz at' sentenza datata 6 ta' Jannar 2005 fl-ismijiet **il-Pulizija vs. Mario Spagnol** fir-rigward tal-*Plea Bargaining* ippronunzjat illi

> *"Il-kuncett ta' patteggjament dwar il-piena, sia pure' seta' kien fil-prattika dejjem adoperat b' mod informali kemm fil-Qrati tal-Magistrati bhala Qrati ta' Gudikatura Kriminali, kif ukoll quddiem il-Qorti Kriminali, ddahhal ghall-ewwel darba b' forma istituzzjonalizzata fil-ligi penali taghna bl-artikolu gdid 453A, introdott bl-Att III tas-sena 2002 u emendat bl-Att XIII tas-sena 2002. Dan l-artikolu jifforma parti mit-Taqsim I tat-Tieni Ktieb, Titolu IV, : "Fuq il-Qorti Kriminali". Bhala rizultat*

ta' dan l-artikolu gdid b' effett minn Ottubru, 2003, sar possibbli li, qabel mal-akkuzat iwiegeb ghall-mistoqsija jekk hux hati jew mhux hati quddiem il-Qorti Kriminali, l-akkuzat u l-Avukat Generali jitolbu lil dik il-Qorti li, fil-kaz ta' ammissjoni, tapplika sanzjoni jew mizura jew kombinazzjoni ta' sanzjonjiet jew mizuri tax-xorta u l-kwantita' miftehma bejnithom. Jekk il-Qorti Kriminali tkun sodisfatta li s-sanzjoni jew mizura jew sanzjonijiet jew mizuri mitluba jkunu tali li jkunlegittimu illi hija timponi mas-sejbien ta' htija ghar-reat jew reati li dwaru jew dwarhom l-akkuzat ikun ammetta l-htija u ma jkollhiex ghaliex tordna li jsir il-guri tal-kaz jew ghal xi raguni ohratichad it-talba, wara li tispjega lill-akkuzat bi kliem car x' ikunu l-konsegwenzi tat-talba tieghu, l-Qorti Kriminali, meta ssir l-ammissjoni ta' htija ta' l-akkuzat, tghaddi biex taghti s-sentenzalilha indikata mill-partijiet. Umbaghad tiddikjara fid-decizjoni taghha li s-sentenza li tkun qeghdha tinghata tkun qeghda hekk tigi moghtija fuq talba tal-partijiet.

Fil-prattika kemm ilha li dahlet in vigore din id-dispozizzjoni gdida, l-Qorti Kriminali qed tirrikjedi li t-talba ssir bil-miktub permezz ta' rikors jew nota kemm jista' jkun minn qabel u possibilment qabel id-data appuntataghas-smiegh tal-kawza w li kull diskussjoni dwar it-talba issir "in open court", biex titnehha kullombra ta' suspett li l-affarijiet mhux qed isiru fid-deher u kif suppost u biex jigi eliminat kull suspett t' abbuz possibbli li wiehed facilment jista' jimmagina li jista' jigi eskogitat mill-partijiet involuti, jew xi hadd minnhom. Hu mahsub li fejn il-Qorti Kriminali ma tkunx taqbel mas-sanzjonijew mizura miftehma, li ukoll "in open court" tiddikjara li, f' dak l-istadju, l-Qorti ma tistax taderixxi ghat-talba.

L-artikolu 392A (5) gdid umbaghad jestendi l-applikazzjoni tal-artikolu453A fuq imsemmi ghall-proceduri quddiem il-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti Istrutorja qabel ma l-akkuzat iwiegeb ghall-mistoqsija hux hati jew mhux hati, pero' f' dan il-kaz irid jidher l-Avukat Generali quddiem dik il-Qorti w n-nota ssir mill-Avukat Generali w mill-imputat flimkien u li jkun fihal-ftehim milhuq kif provdut fl-artikolu 453A tkun bizzejjed ghal dan il-ghan.

Illi fl-assenza ta' dispozizzjoni "ad hoc" li tkun tapplika ghall-Qrati ohra ta' gudikatura kriminali, ma jidhirx li dan l-istitut japplikja ghalihom ukoll. Ghalhekk, ghalkemm mhux eskluz li anki quddiem dawn il-Qrati il-Prosekuzzjoni w d-difiza

jistghu jkunu konkordi fuq sanzjoni jew mizura li ghandha tigi applikata f' kaz ta' ammissjoni ta' htija, dan ikun irid jingieb ghall-attenzjoni ta' dik il-Qorti, kifghandha tingieb kull sottomissjoni quddiem Qorti u cioe' jew bil-fomm waqt l-udjenza "in open court" jew per mezz ta' xi att gudizzjarju bhal nota konguntiva jew rikors konguntiv tal-partijiet, debitamentipprezentat fir-registru skond kif titlob il-ligi jew seduta stante.

Isegwi mill-fatt li l-fehma tal-partijiet dwar il-piena ghandha tingieb jew fl-udjenza "in open court" jew permezz ta' att gudizzjarju konguntiv, li l-gudikant ma ghandu qatt jiddiskuti mad-difensur ta' parti jew ohra,jew mad-difensuri taz-zewg partijiet, kameralment il-piena li tkun qed tintalab jew li dwarha l-partijiet ikun qed jippatteggjaw jew jippruvaw jippattegjaw. Fis-sistema taghna, kemm qabel ma l-patteggjament gie istituzzjonalizzat kif aktar ' l fuq inghad, kif ukoll illum, il-gudkant ma jiehu ebda parti f' tali patteggjament hlief li, fit-termini tal-Artikolu 453A imsemmi, jiddikjara fil-qorti bil-miftugh jekk jaqbilx mas-sanzjoni jew mizura jew kombinazzjoni taghhom li jkunu qed jigu proposti mill-partijiet. U b' mod partikolari fejn ma japplikax formalment l-Artikolu 453A - jigifieri quddiem il-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali - jekk isiru xi sottomissjonijiet minn parti jew ohra (dejjem fil-qorti bil-miftugh) dwar il-piena minhabba possibilita` ta' ammissjoni, l-gudikant ma ghandu qatt jindika x' sentenza jkollu f' mohhu li jaghti f' kaz li jkun hemm ammissjoni, salv ghal eccezzjoni wahda, u cioe` li gudikant jista' jindika li sia jekk ikun hemm ammissjoni w sia jekk le, s-sentenza fi kwalunkwe kaz ser tiehu forma partikolari (per ez. piena karcerarja, jew probation jew conditional discharge).

Kull partenza minn dawn il-linji gwida trasparenti fuq indikati jista' johloq komplikazzjonijiet ghad-debita amministrazzjoni tal-gustizzja w jirriskja li johloq dubji, konflitti, suspetti t' abbuzi jew addirittura abbuzi. Ghalhekk zgur li mhu xejn rakkomandabbli li jsiru inkontri "in camera" bejn xi parti jew iz-zewg partijiet u l-gudikant bil-ghan li jsirupatteggjamenti dwar il-piena.

Altrimenti, peress li ma jkun hemm ebda "record" preciz ta' dak li jkun intqal jew ma ntqalx, dak li jkun gie miftiehem jew sottintiz jew forsi fra-intiz, tinholoq problema biex wiehed jistabilixxi ezatt x' ikun intqal, gie miftiehem jew mahsub li

gie miftiehem. U peress li "quod non est in actis, non est in mundo", qorti ta' revizjoni rinfaccata b' kwistjonidwar xi intendiment o meno li seta' ntlahaq jew ma ntlahaqx tkun priva mill-fatti certi li fuqhom tista' tigi msejjha biex tiddeciedi.

Ghalhekk, fil-fehma ta' din il-Qorti, kull trattattiva dwar il-piena quddiem il-Qrati l-ohra ta' gurisdizzjoni kriminali li mhumiex il-Qorti Kriminali jew il-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti Istruttorja, trid issir jew in open court u/jew permezz ta' attigudizzjarji registrati u meta ma jsirx dan, ebda parti ma ghandha mbaghad tilmenta minn xi sorprizajew addirittura minn xi ngustizzja quddiem Qorti ta' revizjoni.

Jista' jkun hemm bazi ghal appell meta ma jkunx hemm proporzjonalita` fil-piena inflitta fuq wiehed miz-zewg ko-akkuzati u ma jkun hemm ebda gustifikazzjoni ghal tali differenza. Jista' jkun hemm konsiderazzjonijiet li jistghu jiggustifikaw tali disparita` ez. attivazzjoni ta' sentenza sospiza fil-konfront tal-ko-akkuzat."

Illi f' dan il-kaz fil-kaz kontra Andrea Busuttil il-Qorti Kriminali kellha tirrikjedi li t-talba ssir bil-miktub permezz ta' rikors jew nota u kull diskussjoni dwar it-talba issir "in open court", jew permezz ta' xi att gudizzjarju bhal nota konguntiva jew rikors konguntiv tal-partijiet, debitament ipprezentat fir-registru skond kif titlob il-ligi jew seduta stante.

Dan ma sarx b' konsegwenza li l-affarijiet ma sarux fid-deher u kif suppost b' konsegwenza li sar abbuz li wiehed facilment jista' jimmagina gie eskogitat mill-partijiet involuti, jew xi hadd minnhom ghad-detriment tal-appellant.

Illi din il-partenza minn dawn il-linji gwida trasparenti fuq indikati holoq komplikazzjonijiet ghad-debita amministrazzjoni tal-gustizzja u holoq dubji, konflitti, u abbuzi fil-konfront u ghad-detriment tal-appellant u ghalhekk peress li m' hemm ebda "record" preciz ta' dak li intqal jew ma ntqalx u ta' dak li kien gie miftiehem holoq

problema biex wiehed jistabilixxi ezatt x' ikun intqal, gie miftiehem jew mahsub li gie miftiehem.

Ghalhekk, kull trattattiva dwar il-piena quddiem il-Qorti l-ohra ta' gurisdizzjoni kriminali kellha issir jew in open court u/jew permezz ta' atti gudizzjarji registrati u meta ma sarx dan, inholoq dubji, konflitti, u abbuzi fil-konfront u ghad-detriment tal-appellant.

Ghalhekk l-appellant kien kredibbli meta qal li Andrea Busuttil xehed kontrih biex jiehu sentenza aktar favorevoli.

Nuqqas tal-Prova tal-Impronti Digitali

Illi l-Qorti tal-Appell Kriminali Inferjuri permezz ta' sentenza datata 28 ta' Mejju 1998 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Anthony Abela** fir-rigward tal-Impronti Digitali ppronunzjat illi

"Marki tas-swaba f' post fejn tkun saret serqa li jaqblu ma' l-impronti digitali ta' persuna huma prova sufficjenti sabiex il-Qorti ssib htija. Pero' . f' kaz fejn ghandek post pubbliku bhal hanut, knisja, cinema, hwienet tax-xorb, diskoteki, fejn dawn ta' kuljum huma ffrekwentati minn mijiet ta' nies, certament ma jistax jinghad li legalment is-sejba ta' marka ta' swaba ta' xi hadd f' dawk il-postijiet hija sufficjenti biex issib htija fuq sid dik il-marka, irrispettivament minn min effettivament hi dik il-persuna. Fil-kaz ta' postijiet pubblici, din il-prova tinnecessita' korroborazzjoni."

Illi dan ifisser li f' dan il-kaz gialadarba fuq ix-xena tad-delitt, ossia' fil-post fejn allegatament sar l-attentat ta' sera, ma nstabu ebda fingerprints tal-appellant ma kienx hemm prova sufficjenti sabiex il-Qorti setghet issib htija fl-appellant. Ifisser ukoll li f' dan il-kaz t' attentat ta' serqa f' post pubbliku bhal spizerija fin-nuqqas tal-prova tal-

Impronti Digitali kien jinnecessita' li tingieb prova sufficjenti kontra l-appellant u din zgur li ma kinitx ix-xhieda inkonsistenti u mhux kredibbli t' Andrea Busuttil.

Ghalhekk il-Qorti ma setghet qatt issib lill-appellant hati.

Kunflitt ta' Provi

Illi l-Qorti Kriminali Inferjuri permezz ta' sentenza datata 6 t' Ottubru 2016 fl-ismijiet Il-Pulizija vs. Anthony Spiteri fir-rigward tal-kunflitt ta' provi ppronuunzjat illi

> *"F' kaz ta' konflitt ta' provi meta l-Qorti tasal biex temmen verzjoni minn ohra ikun jehtieg ricerka u referenza ghall-dawk l-atti kollha cirkondanti l-kwistjoni quddiemha. Dan jinkludi c-cirkostanzi kollha tal-kaz u l-motivazzjoni li setghet wasslet lil dik il-persuna tixhed b' dak il-mod."*

Illi f' dan il-kaz Andrea Busuttil qal li l-persuna l-ohra li dahlet mieghu biex jisirqu kien l-appellant filwaqt li l-appellant cahad l-involviment tieghu u fix-xhieda tieghu qal li Andrea Busuttil involvih bhala tpattija ghaliex kien hemm min deffislu f' mohhu li l-appellant kellu relazzjoni mat-tfajla tieghu li ma kienx minnu u minn naha l-ohra ukoll sabiex l-istess Andrea Busuttil jinghata sentenza aktar favorevoli.

Minn dan johrog car li f' dan il-kaz hemm kunflitt ta' provi fil-verzjonijiet li l-Qorti sabiex tasal biex temmen verzjoni minn ohra kellha tehtieg li taghmel ricerka u referenza ghall-dawk l-atti kollha cirkondanti l-kwistjoni quddiemha. Dan kellu jinkludi c-cirkostanzi kollha tal-kaz u l-motivazzjoni li setghet wasslet lil dik il-persuna tixhed b' dak il-mod.

Illi johrog car li wara li Andrea Busuttil ammetta l-imputazzjonijiet migjuba fil-konfront tieghu u nghata sentenza, emerga mill-provi li kienu saru diskussjonijiet dwar il-piena bejn difiza u prosekuzzjoni.

Dan jikkonferma li Andrrea Busuttil kellu l-motivazzjoni li jnghata sentenza aktar favorevoli li waslitu biex tixhed b' dak il-mod fil-konfront tal-appellant.

Dan il-Qorti m' ghamlitux fir-ricerka u referenza ghall-dawk l-atti kollha cirkondanti l-kwistjoni quddiemha ghaliex li kieku ghamlet dan kienet tirrizultalha l-motivazzjoni li waslet lil Andrea Busuttil jixhed b' dak il-mod.

Ghalhekk il-Qorti meta rinfaccata b' dan il-konflitt ta' provi kellha tasal biex temmen l-verzjoni ta' l-appellant meta din tirrizulta mir-ricerka u referenza ghall-dawk l-atti kollha cirkondanti l-kwistjoni quddiemha. Dan jinkludi c-cirkostanzi kollha tal-kaz u l-motivazzjoni li setghet wasslet lil Andrea Busuttil jixhed b' dak il-mod.

Ghalhekk il-Qorti kellha temmen il-verzjoni tal-appellant u ma ssibux hati.

Illi l-Qorti tal-Appell Kriminali Inferjuri permezz ta' sentenza datata 14 ta' Marzu 1949 fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs. Salvu Pullicino</u>** fir-rigward tal-kunflitt tal-provi ppronunzjat illi

> *"Meta x-xhieda jkunu xehdu darbtejn fl-ewwel istanza, kull impressjoni li tista' talvolta tirrikava l-Qorti ta' l-Appell, jekk terga tisma' hija dawk ix-xhieda, tkun aktarx fallaci; ghaliex is-smigh ripetut wara li s-sentenza appellata tkun ga ggudikat ir-responsabilita' , ikun hemm il-perikolu li x-xhieda jippruvaw jikkolmaw il-lakuni, meta ma hemmx fatturi estranei biex jikkontrollawhom. Id-diportament tax-xhieda waqt id-depozizzjoni taghhom huwa fattur importanti biex il-Qorti taghti l-kredibilita' taghha favur il-versjoni ta' parti wahda jew l-ohra meta*

jkun hemm konflitt ta' provi. Ghax meta hemm dan il-konflitt, il-kwistjoni tkun wahda ta' kredibilita' , u ghalhekk l-apprezzament tal-gudikant li jkun sama' dawk ix-xhieda "viva voce", u jkun seta' josserva d-diportament taghhom, ghandu jkollu certu piz li l-Qorti ta' l-Appell, li ma tismax hija stess dawk ix-xhieda, ghandha tirrispetta, jekk ma tkunx soddisfatta li f' dak l-apprezzament hemm xi haga jew cirkustanza importanti li magietx kunsidrata. Ghaldaqstant, jekk is-sentenza appellata hija bazata biss fuq semplici apprezzament ta' kredibilita' , ghax il-provi jkunu konfliggenti, u l-Qorti ta' l-Appell ma jidhirlhiex li ghanda terga' tisma' hija x-xhieda, l-apprezzament li ghamlet l-Ewwel Qorti ma ghandux jigi varjat mill-Qorti ta' l-Appell, jekk din ma ssib xejn li jikkonvinciha illi l-apprezzament tal-Magistrat ma kienx korrett. Id-driver li f' kaz ta' kollizjoni ma jhallix il-karrozza tieghu fil-pozizzjoni li kienet meta saret il-habta sakemm tigi l-Pulizija, jaghti adizju li huwa kellu tort; ghax kull driver lijahseb li ma kellux tort fil-kollizjoni hu komprensibilment preokkupat li ma jkunx disturbat l-istattal-fatti fil-waqt tal-kollizjoni, biex jigi accertat mill-Pulizija kull fattur li jista' jiswieluu jezonerah mir-responsabilita' kriminali u finanzjarja."

Illi dan ifisser li f' dan il-kaz id-diportament tax-xhud Andrea Busuttil waqt id-depozizzjoni tieghu kien fattur importanti biex il-Qorti setghet taghti l-kredibilita' taghha favur il-versjoni tieghu meta kien hemm konflitt ta' provi mal-verzjoni tal-appellant. Ghax meta hemm dan il-konflitt, il-kwistjoni tkun wahda ta' kredibilita' , u ghalhekk l-apprezzament tal-gudikant li sama' ix-xhieda "viva voce" t' Andrea Busuttil, u setgha josserva d-diportament tieghu, ghandu jkollu certu piz li l-Qorti ta' l-Appell, li ma tismax hija stess dawk ix-xhieda, ghandha tirrispetta, jekk ma tkunx soddisfatta li f' dak l-apprezzament hemm xi haga jew cirkustanza importanti li magietx kunsidrata.

Dan ifisser li meta hemm dan il-kunflitt, li allura il-kwistjoni hija wahda ta' kredibilita' , l-apprezzament tal-gudikant li semghatu viva voce kellha tosserva id-diportament tieghu.

Dan ma sarx ghaliex l-apprezzament tal-kredibilita' sar biss fuq l-inkonsistenzi o meno ta' dak li qal Andrea Busuttil. Id-diportament t' Andrea Busutiil gie skartat ghal kollox. Dan ghandu certu piz fuq din l-Qorti li ma semghatx lil dan ix-xhud u ghalhekk m' ghandiex tkun sodisfatta b' dan l-apprrezzament meta hemm din ic-cirkostanza importanti li ma gietx ikkunsidrata.

Ghaldaqstant, din is-sentenza appellata hija ukoll bazata fuq apprezzament ta' kredibilita' , ghax il-provi kienu konfliggenti, u din l-Qorti ghandha jidrilha li ghanda terga' tisma' hija x-xhieda t' Andrea Busuttil, sabiex taghmel l-apprezzament li m' ghamlitx l-Ewwel Qorti ghaliex ghandha tkun konvinta illi l-apprezzament tal-Magistrat ma kienx korrett.

Illi nhar l-10 ta Mejju, 2021 l-appellant ipprezenta rikors fejn inter alia talab lil din il-Qorti tikkonverti ruhha fi Qorti ta' Droga ai termini tal-artikolu 8 tal- kap 537 tal-ligijiet ta' Malta.

Rat dak li gie verbalizzat mill-Avukat Generali nhar l-1 ta' Gunju, 2021 fir-rigward ta' din l-istess talba fejn oggezzjonat ghal alit alba stante li fil-fehma taghha din il-Qorti hija prekluza milli tikkonverti ruhha f'Qorti ta Droga u dan ghaliex l-appellant kien mixli b'reat ta' sekwestru u arrest personali u pusess ta' arma.

Semghet lill-partijeit jittrattaw dan ir-rikors u l-avukat difensur tal-appellant stqarr li huwa minnu li l-appellant kien akkuzat bir-reat ta' sekwestru ta' persuna u ta' pusess ta' arma huwa ma instabx hati taghhom u ghalhekk din il-Qorii ma tistax illum issibu hati taghhom. Ifakkar lil din il-Qorti li l-appellant instab hati biss tal-ewwel akkuza u cioe dik ta' serq u ghalhekk il-Qorti ma hiex prekluza milli tikkonverti ruha. L-istess avukat difensur tal-appellant ghamel referenza ghas-sentenza moghtija minn din il-Qorti diversament preseduta fl-ismijiet **<u>il-Pulizija vs Gilbert Busuttil</u>** fejn minkejja li l-Kapitolu 537 tal-ligiijiet ta' Malta tipprovdi li fil-kaz fejn hemm l-akkuza fir-rigward ta' "*kull reat kontra l-liġijiet dwar id-droga, ħlief reat li jikkonsisti fil-pussess sempliċi għall-użu personali ta' droga projbita, imwettaq fi, jew ġewwa distanza ta' mitt metru mill-perimetru ta', skola, club jew ċentru taż-żgħażagħ, jew xi post ieħor simili fejn normalment jiltaqgħu ż-żgħażagħ*" din il-Qorti minkejja li l-appellant Busuttil kien akkuzat biha xorta ikkonvertiet ruhha f'Qorti ta' Droga u dan a bazi tal-fatt li fis-sentnza ta' l-ewwel Qorti l-appellant Busuttil ma kienx isntab hati ta din l-akkuza minkejja li kien gie mixli biha.

L-Avukat difensur sostna li minkejja li dan hu rikors ta' appell tal-appellant u kosegwentment din il-Qorti ma tistax issib htija dwar akkuzi ohra fejn ma instabx hati mill-ewwel Qorti din il-Qorti tibqa' prekluza li tikkonverti ruhha ghal Qorti ta' Droga u dan ghaliex l-kliem tal-ligi fl-artikolu 8 tal-kap 9 ghandhom jinqraw b'mod restirittiv u dan ghaliex l-legislatur ghazel il-kelma *'mixli'* u dan ifisser li din il-Qorti trid tara n-natura tal-akkuzi li l-appellant jigi akkuzat bihom u mhux l-akkuzi li huwa jinsab hati taghhom.

Ikkunsidrat,

Din il-Qorti ghalhekk ezaminat dak li jipprovdi l-artikolu 8 (1) tal-kap 537 tal-ligijiet ta' Malta ai fini tat-talba tal-appellanti li jipprovdi s-segwenti:-

> 8. (1) *Meta l-persuna akkużata hija mixlija b'reat kontra l-liġijiet dwar id-droga fir-rigward ta' kwantità ta' droga projbita li,irrispettivament mit-tip tad-droga jew mill-purità ma taqbiżx il-kwantità ta' droga elenkata fil-Linji Gwida li jinsabu fir-Raba'Skeda tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi jew fir-Raba'Skeda tal-Ordinanza dwar il-Professjoni Medika u l-Professjonijiet li għandhom x'jaqsmu magħha bħala kwantità ta' droga li tindika lil-persuna akkużata m'għandhiex tiġi riferita għal procedure quddiem il-Qorti Kriminali, jew hi akkużata bit-twettiq ta' xi reat li għalih hemm piena ta' mhux aktar minn seba' snin priġunerija , u l-kundizzjonijiet imsemmija fis-subartikolu (2) huma sodisfatti, il-Qorti tista', wara li tisma' s-sottomissjonijiet magħmula f'isem il-persuna akkużata u f'isem il-prosekuzzjoni u wara li tisma' kull xhud li l-Qorti tqis bħala neċessarju li jinstema' , toħroġ digriet li permezz tiegħu l-Qorti tassumi l-funzjoni ta' Qorti dwar id-Droga.*

Illi ghalhekk jidher car li sabiex dak li jkun jista jghamel talba ghal tali talba quddiem din il-Qorti u cioe sabiex tikkonverti ruha fi Qorti ta' Droga iridu jigu sodisftti b'mod preliminari zewg rekwiziti u cioe:_

1. Ir-reat li jkun akkuzat bih ma jistax ikollu piena li teccedi seba' snin priġunerija u f'kaz li din il-kondizzjoni hija sodisfatta jibqa' t- tieni kundizzjoni u cioe

2. Li l-kundizzjonijiet imsemmija fis-subartikolu (2) huma sodisfatti.

Il-kundizzjonijiet li għandhom jiġu sodisfatti għall-finijiet tas-subartikolu (1) huma dawn li ġejjin:

(a) li r-reat kontra l-liġijiet dwar id-droga jew kontra kull liġi oħra li bih il-persuna akkużata **hi mixlija**[2] hu sostanzjalment attribwibbli għad-dipendenza ppruvata fuq id-droga tal-akkużat;

(b) li r-reat kontra xi liġi oħra li mhix il-liġijiet dwar id-droga li bih il-persuna akkużata **hi mixlija**[3] ma jikkonsistix f'reat volontarju kontra l-persuna jew f'att kriminali mwettaq waqt li l-persuna akkużata kienet fil-pussess ta' armi regulari jew bl-użu ta' nar jew splussiv;

(ċ) li hemm raġunijiet oġġettivi li jindikaw li l-persuna akkużata x'aktarx tiġi riabilitata mid-dipendenza fuq id-droga jew li għamlet progress jew sforz sostanzjali sabiex teħles mid-dipendenza mid-droga

Illi fil-kaz in desamina jiidher car li l-appellant kien gie mixli bir-reat kif dispost fl-artikolu 86 tal-kap 9 tal-ligijiet ta Malta billi gie akkuzat li ssekwestra arresta u zamm lil Salvatore Fiteni kontra l- volonta tieghu liema delitt sar bi hsieb ta' estorzjoni ta' flus jew hwejjeg ohra jew biex persuna jew persuni ohra jkunu imgieghla jaccettaw li jaghmlu xi trasferiment ta' hwejjighom u dan fil-hames akkuza moghtija mill-prosekuzzjoni.[4] In oltre fis-sitt akkuza gie akkuzat talli kellu fil-pussess tieghu xi arma regolari jew munizzjon jew xi imitazzjoni ta' dawk l-oggetti. Ghalhekk f'dawn ic-cirkostanzi tissusti s-sitwazzjoni kontemplata fis-sub inciz (b) tas-sub inciz 1 tal-artikolu 8 tal-kap 537 li jimpedixxi lil din il-Qorti milli tikkonverti ruhha fi Qorti ta' Droga.

Fid-dawl ta' dak li intqal sopra l-Qorti tiddikjara li hija prekluza mill-ligi stess li tikkonverti ruha fi Qorti ta' Droga, stante li li jezistu ic-cirkostanzi kontemplati fl-artikolu 8 (1) (b) tal-kap 537 tal-ligijiet ta' Malta u konsegwentement tichad it-talba tar-rikorrenti u tordna li l-kaz jigi trattat fuq il-mertu tal-appell.

Il-Qorti tordna ghal darb ohra, statne li notifika simili gja saret permezz tad digriet fl-ismijiet <u>il-Pulizija vs Reuben Micallef</u> , li kopja ta' dan id-digriet jigi notifikat lil Onorevoli Ministru tal-Gustizzja u dan bil-ghan li jiehu konjizzjoni tieghu sabiex

[2] Enfazi ta din l-Onorabbli Qorti
[3] Enfazi ta din l-Onorabbli Qorti
[4] Fol. 2 ta l-atti

jara jekk hemmx bzonn li jsiru xi kjarifiki fil-ligi dwar l-interpretazzjoni tas-sub inciz 1 (b) tal-Artikolu 8 tal-kap 537 tal-ligijiet ta' Malta.

(ft) Consuelo-Pilar Scerri Herrera

Imhallef

VERA KOPJA

Franklin Calleja

Deputat Registratur